

029229/1971

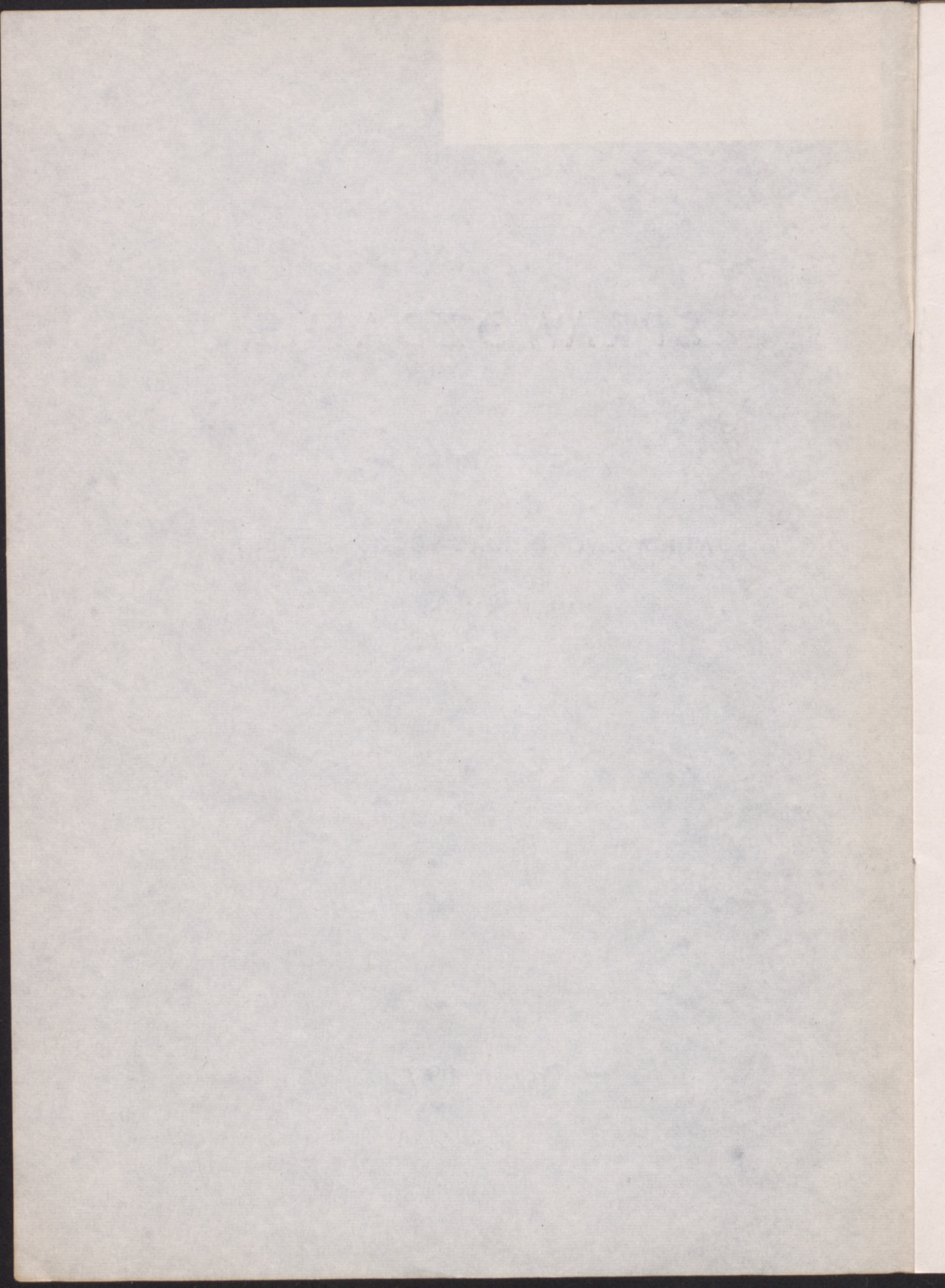
SPRAWOZDANIE

z czynności

Towarzystwa Naukowego w Toruniu

w roku 1971

Toruń 1972

S P R A W O Z D A N I E
z czynności Towarzystwa Naukowego w Toruniu
za rok 1971

W końcu roku 1971 Towarzystwo Naukowe w Toruniu, wcho-
dząc w 97 rok swej działalności, liczyło ogółem 408 członków, w
tym 225 zwyczajnych i 185 członków wydziałów. W stosunku do roku
ubiegłego ogólna liczba członków zwiększyła się o 29, a członków
Wydziałów o 13.

I. ZARZĄD TOWARZYSTWA, wybrany na okres trzyletni przez Walne
Zgromadzenie w dniu 19 lutego 1969 r., pracował w następującym
składzie:

Konrad Górski	- prezes
Antoni Swinarski	- wiceprezes
Marian Biskup	- sekretarz generalny
Stefan Dembiński	- skarbnik
Artur Hutnikiewicz	- redaktor naczelny

Rajmund Galon, Stanisław Salmonowicz i Jan Szupryczyński - człon-
kowie, oraz Karol Górski, Tadeusz Czeżowski, Alina Ulińska i Jan
Krajewski - przewodniczący wydziałów.

W roku sprawozdawczym Zarząd odbył 4 posiedzenia, podejmując
33 uchwały. Przy Zarządzie działały 3 stałe komisje, 2 komitety
redakcyjne i redakcja naczelna wydawnictw TNT.

II. KOMISJA REWIZYJNA w składzie: Wojciech Hejnosz - przewodni-
czący, Leonid Żytkowicz i Wacław Szyszkowski - członkowie, odby-
ła jedno posiedzenie, na którym rozpatrzono bilans TNT za rok
1970 oraz zbadano gospodarkę finansową i materiałową Towarzystwa.
Sprawozdanie z kontroli finansowej, z wnioskiem o udzielenie ab-
solutorium Zarządowi, zostało złożone na Walnym Zgromadzeniu w
dniu 19.II 1971 r.

III. KOMISJE I KOMITETY PRZEW. ZARZĄDZIE

1. Komisja Upowszechniania Nauki -
pracowała w składzie: Władysław Niewiarowski - przewodniczący,
i Sławomir Kalembka - sekretarz i główny organizator cykli pre-
lekcji oświatowych. Tak jak w poprzednich latach, działalność Ko-
misji koncentrowała się głównie na organizacji powiatowych studiów

wiedzy o regionie. Na wiosnę 1971 r. zakończyło się cieszące się dużą frekwencją i zainteresowaniem "Studium Wiedzy o Regionie Świecia". Wznowiono też, przerwane w roku 1969 "Studium Wiedzy o Regionie Radziejowa", które ostatecznie zakończyło się w listopadzie. Ostatni tego typu cykl wykładów - "Studium Wiedzy o Regionie Inowrocławia" - rozpoczęto w październiku 1971 r.

Niezależnie od tych imprez oświatowych, w licznych miastach województwa zorganizowane zostały wykłady popularyzujące wiedzę o życiu i dziele Mikołaja Kopernika. Wykłady te, wygłaszane przez toruńskich astronomów i historyków - pracowników UMK i placówek PAN, członków naszego Towarzystwa, stanowią niewątpliwie bardzo atrakcyjną formę przybliżenia wiedzy specjalistycznej do małych ośrodków miejskich, znajdujących się w kręgu oddziaływania naszego środowiska naukowego.

2. K o m i s j a K o p e r n i k o w s k a - ^{była} kierowana nadal przez Wilhelminę Iwanowską, jako przewodniczącą, i Bronisława Nadolskiego, jako sekretarza. Komisja odbyła w roku 1971 dwa zebrania: 1.III.1971 r. i 18 XII 1971 r. Składano na nich sprawozdania z pracy powołanych przez Komisję grup operacyjnych: historii, bibliografii, muzealnictwa, astronomii i wydawnictw. Przekazywano komunikaty dotyczące działalności szerszej, ogólnopolskiej, wychodzącej niejednokrotnie poza ramy Komisji, potrzebne jednak dla ogólnej orientacji w postępie przygotowań do wielkiej rocznicy, którą obchodzić będziemy już za rok. Omawiano więc prace Karola Górskiego nad monografią biskupa Łukasza Watzenrodego oraz Mariana Biskupa nad V tomem Akt Stanów Prus Królewskich, publikacją "Regesta Copernicana" i innymi opracowaniami dotyczącymi Mikołaja Kopernika.

Komisja zajmowała się także sprawami "Bibliografii Kopernikowskiej" Henryka Baranowskiego, która doprowadzona została do roku 1970 i poprzedzona wstępem w języku angielskim. Praca Komisji - przyczyniła się niewątpliwie do sprawnej realizacji popularnonaukowej serii wydawniczej "Bibliotezki Kopernikańskiej", w której do końca roku 1971 ukazało się 8 pozycji.

Dużym zainteresowaniem darzyła Komisja przygotowania do wielu wystaw, które z okazji wielkiej rocznicy mają się odbyć w Toruniu, zwłaszcza pierwszej z nich, zatytułowanej "Kultura artystyczna ziemi chełmińskiej w czasach Kopernika". Przygotowanie tej wysta-

wy, przy współpracy naszego Towarzystwa, jest daleko zaawansowane, a otwarcie ma nastąpić już w roku 1972.

3. Komisja do Spraw Zleconych Prac Naukowych pracowała w składzie: Karol Górski, Wojciech Hejnosz, Zofia Abramowiczówna, Barbara Józefowiczowa, Stanisław Balcerzyk, Halina Basińska, Zbigniew Jaśkiewicz i Janusz Symonides.

Celem komisji było opiniowanie umów zawieranych z autorami - prac naukowych przeznaczonych do druku. Dotychczasowy tryb zawierania tych umów utrudnia jednak funkcjonowanie komisji i wymaga modyfikacji.

4. Redakcja Naczelna Wydawnictw TNT w składzie: Artur Hutnikiewicz - redaktor naczelny, oraz Jerzy Wojtowicz, Leonid Żytkowicz, Bronisław Nadolski, Halina Turska, Zenon Czerwiński, Edmund Strzelczyk, Wiesław Daszkiewicz i Wacław Szyzskowski - członkowie, odbyła w roku sprawozdawczym 1 posiedzenie.

W roku 1971 wydano drukiem 24 pozycje planu wydawniczego o łącznej objętości 240 arkuszy wydawniczych a mianowicie:

a/ Wydawnictwa ciągłe

Sprawozdania TNT nr 23	1 poz.
Zapiski Historyczne tom 36	4 poz.
	<hr/>
	5 poz.

b/ Wydawnictwa seryjne

Fontes	1 poz.
Roczniki	2 poz.
Prace Wydziału Filolog.-Filozoficznego	1 poz.
Studia Iuridica	2 poz.
Studia Societatis Scientiarum Torunensis	
Sectio B /Chemia/	2 poz.
" C /Geografia i Geologia/	3 poz.
" D /Botanika/	1 poz.
" G /Fizjologia/	1 poz.
Prace Popularnonaukowe	6 poz.

R a z e m: 24 poz.

W stanie poważnego zaawansowania znajduje się realizacja pla-

nu wydawniczego TNT na rok 1972, w którym znajduje się 26 pozycji o łącznej objętości 233 arkuszy wydawniczych. Dzięki osobistym interwencjom sekretarza generalnego i redaktora naczelnego w lipcu 1971 udało się przekonać władze Polskiej Akademii Nauk, że realizacja tego planu, który miał być zmniejszony o około 20%, jest bezwzględnie konieczna. Wobec identycznych żądań PAN, dotyczących zmniejszenia planu wydawniczego na rok 1973 o 25%, Redakcja Naczelna podejmuje dalsze starania, aby nie dopuścić do obniżenia planu, szczególnie ze względu na pozycje kopernikowskie w roku jubileuszowym. Pozycje te ukazują się w dobrej szacie graficznej i w nakładach od 5000 do 20000 egz., co stanowi fakt nieotowany dotąd w naszej akcji wydawniczej.

5. K o m i t e t R e d a k c y j n y "Sprawozdań TNT" pracował w składzie: Bożena Osmólska-Piskorska - przewodnicząca, Bronisław Włodarski i Ludmiła Roszkówna - członkowie. W roku 1971 ukazał się drukiem nr 23 "Sprawozdań Towarzystwa Naukowego w Toruniu" za rok 1969 oraz przygotowano do druku następny zeszyt, za rok 1970. Komitet odbył jedno posiedzenie, na którym rozpatrywano postulaty dotyczące powiększenia objętości "Sprawozdań", co zapewniłoby zamieszczenie w nich obszerniejszych streszczeń prac przedstawionych na zebraniach wydziałów, jak i sporządzanie nadbitek dla autorów.

6. K o m i t e t R e d a k c y j n y "Prac Popularnonaukowe" działał w składzie: Andrzej Temczak - przewodniczący, Wanda Zabłocka, Franciszek Popłowski i Janusz Gilas - członkowie. Komitet odbył 3 posiedzenia, na których omawiane były sprawy związane z przygotowaniem wydawnictw zaplanowanych na rok 1971.

W ramach "Prac Popularnonaukowych" ukazały się 4 dalsze pozycje "Biblioteczki Kopernikańskiej", a mianowicie:

Mariana Biskupa - Działalność publiczna Mikołaja Kopernika
Leonarda Jarzębowskiego - Biblioteka Mikołaja Kopernika
Jerzego Debrzyckiego - Astronomia przedkopernikowska
Cecylii Iwaniszewskiej - Astronomia Mikołaja Kopernika
Ponadto ukazały się dwie książki popularyzujące znajomość flory naszego regionu:

Mirosławy Ceynowy-Giełdon - Osobliwości florystyczne i rezerwy ziemi chołmińskiej

Jadwigi Wilkoń-Michalskiej - Szata roślinna Kujaw.
Na rok 1972 przygotowane 6 dalszych pozycji "Biblioteczki Kopernikańskiej" a mianowicie:

Karela Górskiego - Dem i środowisko rodzinne Mikołaja Kopernika /wyd. 2/

Astronomia w Toruniu-pod redakcją Cecylii Iwaniszewskiej
Astronomia w Toruniu-/w Języku angielskim/-pod redakcją Cecylii Iwaniszewskiej

Bohdana Rymaszewskiego - Toruń w czasach Kopernika -/w języku angielskim/

Zenona Nowaka - Kultura umysłowa Prus Królewskich w czasach Kopernika

Mariana Biskupa - Działalność publiczna Mikołaja Kopernika - /w języku niemieckim/.

IV. WYDZIAŁY

Wydział I - Nauk Historycznych liczył przy końcu roku sprawozdawczego 47 członków, w tym 32 miejscowych i 15 zamiejscowych. Przewodniczącym Wydziału był Karol Górski, zastępcą przewodniczącego Bronisław Włodarski a sekretarzem Stefan Całkowski.

Wydział odbył 3 posiedzenia naukowe, podczas których wygłoszono następujące referaty:

22 III 1971 /wspólnie z Wydziałem II/ - Stanisław Rospond - Wrocław/ - Nazwisko Mikołaja Kopernika. Studium językowe.

11 X 1971 - Stanisław Salmonowicz - Toruńskie Gimnazjum Akademickie w latach 1681-1817

11 X 1971 - Jan Pakulski - Ród Nałęczów do końca XIV w.

18 X 1971 - /wspólnie z Polskim Towarzystwem Historycznym/ - Denis Richet /Francja/ - Elity i monarchia absolutna Francji od XVI do XVII wieku.

Poza tym Wydział odbył 4 posiedzenia administracyjne, na których rozpatrywano sprawę druku zgłoszonych prac. W styczniu wybrano nowego sekretarza Wydziału, a w grudniu rozpatrywano kandydatury na nowych członków Wydziału oraz dokonano wyboru jego nowych władz. Przy Wydziale czynna jest 1 komisja i 3 komitety redakcyjne.

1. **K o m i s j a H i s t o r y c z n a** liczyła w końcu roku sprawozdawczego 25 członków i 33 współpracowników. Przewodniczącym był Kazimierz Jasiński, zastępcą przewodniczącego Helena Piskorska, a sekretarzem Zofia Kędzierska, Komisja odbyła 2 posiedzenia naukowe, na których:

20 IV 1971 - Jan Pakulski wygłosił referat pt. "Stosunek wojewody poznańskiego Wincentego z Szamotuł do zakonu krzyżackiego i Marchii Brandenburskiej"

29 XI 1971 - Jacek Hertel wygłosił referat pt. "Wojciech czy Adalbertus? Problem zamiennej używalności tych imion w średnio-wiecznej Polsce"

W grudniu odbyło się zebranie administracyjne, na którym dokonano wyboru przewodniczącego i sekretarza Komisji na następny trzy-letni okres.

Komisja współpracuje z Polskim Towarzystwem Historycznym, zwię- szcza w zakresie akcji odczytowej.

2. **K o m i t e t R e d a k c y j n y "Roczników"** pracował w składzie: Jerzy Wojtowicz - przewodniczący, Maria Jaczynowska i Zbigniew Zdrójkowski - członkowie. Komitet odbył 2 posiedzenia, na których analizowano wykonanie planu wydawniczego, jak i kolej- ność poszczególnych publikacji.

W roku sprawozdawczym w serii "Roczników" wydano drukiem prace: Józefa Buławy - Walki społeczno-ustrojowe w Toruniu w I poło- wie XVI wieku

Bronisława Włodarskiego - Polityczne plany Konrada I, księcia mazowieckiego.

Do publikacji w roku 1972 przygotowano 3 prace:

Ambrożego Boguckiego - Komes w polskich źródłach średnio-wie- cznych

Bohdana Ryszewskiego - Archiwistyka - przedmiot, zakres, po- dział. Studia nad problemem.

Henryka Baranowskiego - Bibliografia miasta Torunia.

3. **K o m i t e t R e d a k c y j n y "Fontes"** pracował w składzie: Leonid Żytkowicz - przewodniczący, Karol Górski, Wojciech Hejnosz i Bronisław Włodarski - członkowie.

W roku 1971 został opracowany przez Wojciecha Hejnosza V t. "Źródeł do dziejów Ekonomii Malborskiej". Do publikacji w roku 1972 przyjęto przygotowaną przez Karolę Ciesielską "Księgę ławniczą Nowego Miasta Torunia", zaś do planu na rok 1973 V tom "Akt Stanów Prus Królewskich", opracowany przez Mariana Biskupa.

4. K o m i t e t R e d a k o y j n y "Zapisek Historycznych" pracował w składzie: Marian Biskup - przewodniczący, oraz Kazimierz Jasiński, Witold Łukaszewicz, Donald Steyer i Leonid Żytkowicz - członkowie, sekretarzem Komitetu do 30 czerwca była Hanna Tomaszewska-Nowak, a od 1 lipca Jan Pakulski. W ciągu roku Komitet odbył 5 posiedzeń, na których omawiano treść t. 36, z. 4 oraz t. 37, z. 1-4 "Zapisek Historycznych", zatwierdzając je do druku.

Kolejne 4 zeszyty tomu 36 zostały wydane planowo. Z okazji 500 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika postanowiono wydać w roku 1973 specjalny zeszyt kopernikowski w nakładzie zwiększonym do 700 egzemplarzy.

W y d z i a ł II - F i l o l o g i c z n o - F i l o z o - f i o z n y liczył 33 członków, w tym 21 miejscowych i 12 zamiejscowych. Przewodniczącym Wydziału był Tadeusz Czeżowski, zastępcą przewodniczącego Konrad Górski, a sekretarzem Artur Hutnikiewicz. Wydział odbył w ciągu roku 2 posiedzenia, na których przedstawione zostały prace:

5 I 1971 - Zygmunta Kruszelnickiego - Wizytacje Strzesza

7 XII 1971 - Zbigniewa Hornunga - Majster Pinsel - sycerz

Wydział odbył także 2 zebrania administracyjne, na których przedyskutowano sprawy wydawnicze Wydziału, zgłoszono kandydatury 5 nowych członków Wydziału oraz dokonano wyboru władz na następny trzyletni okres. Przy Wydziale działały 4 komisje i 1 komitet redakcyjny.

1. K o m i s j a F i l o l o g i c z n a liczyła 24 członków. Przewodniczącym był Bronisław Nadolski, zastępcą przewodniczącego Leszek Moszyński, a sekretarzem Bożena Osmólska-Piskorska.

Komisja odbyła 8 posiedzeń naukowych, na których wygłoszone zostały następujące referaty:

- 1 III 1971 - Bronisław Nadolski - Geografia życia literackiego na Litwie w XVI wieku
- 21 IV 1971 - Krystyna Jakowska - Evolucja narracji w międzywojennej powieści Z. Nałkowskiej
- 12 VI 1971 - Bronisław Nadolski - Tematyka i artyzm poezji renesansowej na Pomorzu
- 17 XI 1971 - Konrad Górski - Zagadnienie interpunkcji w wydaniach klasyków polskich
- 21 XI 1971 - Janusz Kryszak - Kres doświadczeń poetyckich Peipera /"Kronika dnia"/
- 24 XI 1971 - Antonina Bartoszewicz - Kształtowanie się powieści realistycznej w I połowie XIX wieku
- 16 XII 1971 - Teresa Minikowska - O kilku rutenizmach w "Słowniku polszczyzny XVI wieku"
- Danuta Moszyńska - Rzeczowniki z przyrostkami -/t/-ura w staropolszczyźnie
- 21 XII 1971 - Bronisław Nadolski - Straty literatury polskiej wynikłe z działalności cenzury austriackiej w XIX wieku.

W listopadzie odbyło się także zebranie administracyjne, na którym wysłuchano sprawozdania sekretarza z działalności Komisji za rok bieżący oraz dokonano wyboru nowego zarządu Komisji na następną kadencję.

2. Komisja Filozoficzna liczyła 10 członków i 7 współpracowników. Przewodniczył jej Leon Gumański, zastępcą przewodniczącego był Stanisław Soldenhoff, a sekretarzem Henryk Moese.

Komisja odbyła 4 posiedzenia, na których ogłoszono następujące referaty:

18 I 1971 - Tadeusz Czeżowski - Rozum i zmysły

10 II 1971 - Leon Gumański - O rozstrzygalności wyższego rachunku funkcyjnego

29 III 1971 - Wiesław Lang - Uwagi nad uzasadnialnością systemów normatywnych

19 X 1971 - Henryk Moese - Heurystyka w logice B. Bolzana.

Ponadto Komisja odbyła 1 posiedzenie administracyjne, na którym dokonano wyboru nowych władz Komisji na następną kadencję. Przyjęto plan pracy na rok 1972, zakładający dalsze prowadzenie działalności odczytowej i popularyzację filozofii przy współpracy z toruńskim oddziałem Polskiego Towarzystwa Filozoficznego.

3. Komisja Historii Sztuki liczyła 9 członków i 26 współpracowników. Pracowała w składzie: Jadwiga Puciata-Pawłowska - przewodnicząca, Zygmunt Kruszelnicki - zastępca przewodniczącego, Józef Poklewski - sekretarz.

Komisja odbyła 2 posiedzenia, na których wygłoszone zostały następujące referaty:

28 VI 1971 - Józef Poklewski - Święta Lipka, zespół architektoniczny

- Marian Arszyński - Miasta Prus jako ośrodki sztuki średniowiecznej

11 XI 1971 - Zbigniew Hornung - Majster Pinsel, snycerz.

Karta z dziejów rzeźby rokokowej na południowo-wschodnich ziemiach dawnej Rzeczypospolitej.

W grudniu odbyło się zebranie administracyjne, na którym dokonano wyboru nowych władz Komisji oraz omawiano postępy przygotowań do wydania V tomu "Teki Komisji Historii Sztuki".

4. Komisja Bibliografii i Bibliotekoznawstwa liczyła 37 członków i 31 współpracowników. Przewodniczącym był Stefan Burhardt, zastępcą przewodniczącego Henryk Baranowski, a sekretarzem Leopold Rozental.

Komisja odbyła 2 posiedzenia naukowe, na których wygłoszone zostały następujące referaty:

2 XII 1971 - Leonard Jarzębowski - Z problemów inwentaryzacji i identyfikacji druków warmińskich wywiezionych do Szwecji

9.XII 1971 - Elwira Wróblewska - Polskie rękopiśmienne
przekazy pamiętnikarskie w zbiorach Bibliote-
ki Głównej UMK

Na zebraniu administracyjnym w dniu 9 XII 1971 dokonane
wyboru nowego prezydium Komisji. Wysunięto postulaty:

- a/ utworzenia serii wydawniczej analogicznej do już wyda-
wanej przez Komisję Historii Sztuki.
- b/ powołania spośród członków Komisji przedstawiciela do
spraw opieki nad zbiorami bibliotecznymi w Książnicy
Miejskiej.
- c/ wydelegowania członka Komisji do agendy wymiany wyda-
nictw TNT.

5. K o m i t e t R e d a k o y j n y "Prac Wydziału
Filologiczno-Filozoficznego" pracował w składzie: Halina Turska
przewodnicząca, Zofia Abramowiczówna - zastępca przewodniczącego,
Tadeusz Czeżowski i Bronisław Nadolski - członkowie.

W serii wydawniczej "Prac Wydziału Filologiczno-Filozoficz-
nego ukazała się w roku 1971 praca Leona Witkowskiego - Prze-
kaz antyku w polskiej zagadce literackiej i ludowej.

Do wydania w roku 1972 przygotowane zostały prace:

Witolda Wróblewskiego - Arystokratyzm Platona
oraz V tom "Teki Komisji Historii Sztuki" pod red. Jadwigi Pu -
ciaty-Pawłowskiej.

W y d z i a ł III Matematyczno-Przyrodniczy liczył w koń-
cu roku sprawozdawczego 84 członków, w tym 58 miejscowych. Pre-
zydium Wydziału pracowało w następującym składzie: Alina Ulińska
przewodnicząca, Juliusz Czopek - zastępca przewodniczącego, Wła-
dysław Niewiarowski - sekretarz.

Z powodu dużej różnorodności dyscyplin naukowych, reprezen-
towanych w III Wydziale TNT, zebrania naukowe odbywały się głów-
nie w komisjach: astronomicznej i geograficzno-geologicznej
lub też wspólnie z innymi towarzystwami naukowymi. Na zebraniach
tych referowane były przede wszystkim prace zgłaszane do druku
w wydawnictwach TNT.

W dniach 17-18 XII 1971 r. Rada Redakcyjna Czasopisma "Reports on Mathematical Physics" przy udziale Instytutu Fizyki UMK oraz Wydziału III TNT, zorganizowała międzynarodową konferencję naukową, podczas której przez gości konferencji wygłoszone zostały następujące odczyty:

- 17 XII 1971 - prof. dr I. Białynicki-Birula /Warszawa/ -
O relatywistycznej teorii cząstek punktowych
- prof. dr A. Uhlmann /Lipsk/ - On some entropy inequalities
- 18 XII 1971 - prof. dr I. Todorov /Sofia/ - Conformal invariant quantum field theory without ultraviolet divergences
- Prof. dr K. Maurin /Warszawa/ - Twierdzenie Frobeniusa o wzajemności i jego uogólnienia
- prof. dr I. Todorov /Sofia/ - Quasipotential approach to relativistic 2-body problem.

Poza tym Wydział odbył w dniu 20 XII 1971 zebranie administracyjne, na którym omówiono działalność poszczególnych komisji, stan przygotowania prac do "Księgi Pamiątkowej 100-lecia TNT" oraz realizację planów wydawniczych Wydziału. Wysłunęto postulaty skrócenia cyklu wydawniczego i polepszenia szaty graficznej wydawnictw Wydziału III. Przyjęto do druku nowe prace oraz postanowiono starać się o przyjęcie ich do planu wydawniczego na rok 1973. Równocześnie przedyskutowano sprawę czasowego zawieszenia wydawania "Sectio B" /chemia/ oraz sprawę pomocy finansowej TNT dla badań glebowych w rezerwach leśnych.

Podczas zebrania dokonano wyboru nowego Prezydium Wydziału, nowego przewodniczącego Komitetu Redakcyjnego oraz redaktorów działowych. Zgłoszono kandydatury trzech nowych członków Wydziału.

1. Komisja Astronomiczna liczyła w końcu roku sprawozdawczego 10 członków i 13 współpracowników. Przewodniczyła Wilhelmina Iwanowska, zastępcą przewodniczącego był Stanisław Gaska, a sekretarzem Cecylia Iwaniszewska.

W ciągu roku Komisja odbyła 10 posiedzeń naukowych, na któ-

rych ogłoszono i przedyskutowano następujące referaty:

4 I 1971 - Antoni Przybylski - Badania gwiazdy HD 106304
2 III 1971 - Jan Smoliński - Badania gwiazd nowych: Nova

Serpentis i Nova Scuti

5 IV 1971 - Aleksander Wolszczan - Teoria charakterystyk
anten

26 IV 1971 - Romuald Tylanda - Analiza widma gwiazdy Nova
Delphini

17 V 1971 - Felicjan Karmiński - Rozwiązania periodyczne
w ruchu sztucznych satelitów w układzie Zie-
mia-Słońce

24 V 1971 - Andrzej Woszczyk - Badania atmosfer Wenus i
Marsa

31 V 1971 - Stefania Grudzińska - Analiza widmowa wybuchu
jasności komety 1963 III /Alcock 1963 b/

15 XI 1971 - Stanisław Gorgolewski - Badania rozproszenia
korony słonecznej na fali 21 cm. Badania ra-
diowe satelitów Jowisza

13 XII 1971 - Jacek Krełowski - Obserwacje fotometryczne
gwiazdy RU Camelopardalis

- Stanisław Krawczyk i Jacek Krełowski - Wyzna-
czenie ekstynkcji międzygwiazdowej w okolicy
gwiazdy RU Camelopardalis

- Janina Krempeć - Obserwacje wizualne gwiazd
węglowych

- Stanisław Gaska - Współmierności z Jowiszem
w zależności d_1/a

- Stanisław Kasperczuk - Gęstość oalki Jacobi'e-
go

- Leopold Dybkowski i Stanisław Kasperczuk -
Dyspersja nachyleń orbit małych planet wzglę-
dem orbity Jowisza

- Felicjan Karmiński - Badania statystyczne ele-
mentów orbit małych rojów meteorów

20 XII 1971 - Leopold Dybkowski i Stanisław Kasperczuk -
Badania statystyczne elementów orbit małych
planet, cz. 2

- Stanisław Krawczyk - Badania spektrofotome-
tryczne gwiazdy RU Camelopardalis

- Wilhelmina Iwanowska - Statystyczne indekсы
populacji mgławic planetarnych

W ciągu roku sprawozdawczego Komisja odbyła szereg ze-
brań, których celem było przygotowanie materiałów do prac zbio-
rowych dotyczących historii powstania ośrodka toruńskiego i spe-
cyfiki prowadzonych w nim prac naukowych. Prace te zostaną wy-
dane w "Bibliotece Kopernikańskiej" TNT

W dniu 13 XI 1971 na zebraniu administracyjnym dokonano
wyboru nowych władz Komisji na okres przyszłej kadencji.

2. Komisja Geograficzno - Geologiczna liczyła 10 członków i 28 współpracowników. Przewodniczą-
cym był Rajmund Galon, zastępcą przewodniczącego Zbigniew Prusin-
kiewicz, a sekretarzem Jan Szupryczyński. Komisja odbyła 1 posie-
dzenie naukowe, na którym wygłoszone zostały następujące referaty:

14 XII 1971 - Mieczysław Banach - Budowa geologiczna a po-
wierzchniowe ruchy masowe na prawym zboczu Wi-
sły pomiędzy Płockiem a Włocławkiem

- Jan Falkowski - Gospodarka rolna w strefie
podmiejskiej Torunia

W grudniu odbyto także zebranie administracyjne, na którym
przedyskutowano stan zaawansowania prac nad monografią ziemi cheł-
mińskiej oraz dokonane wyborów nowych władz Komisji.

3. Komitet Redakcyjny "Studia Societatis
Scientiarum Torunensis" pracował pod kierownictwem Edmunda
Strzelezyka - redaktora głównego. Redaktorami działowymi byli:
Antoni Basiński - chemia, Rajmund Galon - geografia i geologia,
Jan Zabłocki - botanika, Izabella Mikulska - zoologia, Wilhelmi-
na Iwanowska - astronomia i Juliusz Narębski - fizjologia.

W roku 1971 w serii "Studia Societatis Scientiarum Torunensis"
ukazały się z druku następujące prace:

**Sectie B /chemia/ - Jadwiga Gronowska, Barbara Kupis -
Barwa a budowa pochodnych flueranu**

- Jerzy Kukla - Wpływ środków powierzchniowo czynnych i wybranych substancji nieorganicznych na przeciwdziałanie aglomeracji pigmentu

Sectie C /geografia i geologia/ - Irena Dmoch - Osady i fauna górnjurajska z Kłębów na Pomorzu Zachodnim

- Andrzej Sapek - Rola kompleksotwórczych substancji humusowych w procesie bielicowania

- Anna Tomczak - Kępa Bazarowa na Wiśle w Toruniu w świetle badań geomorfologicznych oraz archiwalnych materiałów kartograficznych

Sectie D /botanika/ - Marian Rejewski - Lasy liściaste ziemi chełmińskiej

Sectie G /fizjologia/ - Zofia Bargiel - Analiza niektórych mechanizmów nerwowych i neurohormonalnych w ostrym zmęczeniu królika

Do planu wydawniczego na rok 1972 przygotowano 10 tytułów.

W y d z i a ł I V Prawno-Społeczny liczył 21 członków, w tym 15 miejscowych i 6 zamiejscowych. Przewodniczącym Wydziału był Jan Krajewski, zastępcą przewodniczącego Wiktor Kornatowski a sekretarzem Wacław Szyszkowski.

Wydział odbył w roku sprawozdawczym 2 posiedzenia naukowe, podczas których przedstawione zostały następujące prace:

23 II 1971 - Jerzy Śliwowski - Stan piśmiennictwa naukowego i badań nad wykonaniem kary pozbawienia wolności w ćwierćwieczu Polski Ludowej /tytuł późniejszy: "Polska literatura penitencjarna 1946-1971"/

23 XI 1971 - Wacław Szyszkowski - Beniamin Constant - prawno-konstytucyjna doktryna na tle epoki.

W listopadzie odbyto także posiedzenie administracyjne, na którym dokonano wyboru nowych władz Wydziału na przyszłą, trzy-letnią kadencję. Wydział przyjął także zgłoszenia kandydatów na nowych członków Wydziału.

1. Istniejąca przy Wydziale **K o m i s j a P r a w a i S o o j o l o g i i** w składzie Stanisław Matysik - przewodniczący, Czesław Jackowiak i Wiesław Lang - członkowie, nie przejawiała żadnej działalności.

2. **K o m i t e t R e d a k c y j n y "Studia Iuridica"** pracował w składzie: Waław Dawidowicz - przewodniczący, oraz Wiesław Lang i Waław Szyszkowski - członkowie.

W roku sprawozdawczym w serii wydawniczej "Studia Iuridica" ukazały się następujące pozycje:

Krzysztof Kolasiński - Pojęcie i charakter prawny zawieszenia prawa do emerytury

Janusz Symonides - Terytorium państwowe w świetle zasady efektywności

Według planu wydawniczego na rok 1972 przygotowano do druku 3 prace, na lata zaś następne 4 prace.

Przedstawiliśmy w powyższym zestawieniu całą różnorodność naukowej i organizacyjnej działalności Towarzystwa, prowadzonej przez jego członków w ramach poszczególnych wydziałów, ich komisji oraz komitetów redakcyjnych. Nie wszystkie z tych organów pracują tak, jak by tego wymagały potrzeby Towarzystwa, które pragnęlibyśmy identyfikować z potrzebami poszczególnych członków. Wzmoczoną aktywność obserwujemy zazwyczaj w okresie poprzedzającym Walne Zgromadzenie. Tymczasem główne zadania Towarzystwa widzimy w pomocy, jakiej winno i może ono udzielać swym członkom w pracy nad powiększaniem ich dorobku naukowego. Realizacja tych zadań trwa nieprzerwanie przez cały rok. Oczywiście sukcesy osiągnięte w tym zakresie zależą w dużym stopniu od indywidualnych wysiłków i zdolności twórczych naukowców pracujących nad poszczególnymi zagadnieniami. Dobra natomiast, stała i wielostronna działalność organizacyjna zwiększa możliwości i perspektywę publikacji prac naukowych i ich wykorzystania z dużym pożytkiem dla członków i całego społeczeństwa, a także dla Towarzystwa ja-

ke organizacji reprezentującej naukę i kulturę naszego miasta i regionu.

Całość naukowych i popularyzatorskich zadań Towarzystwa realizowana jest przy pomocy agend administracyjnych i technicznych TNT. W zadaniach tych wyróżniamy:

- akcję wydawniczą prac naukowych i popularnonaukowych
- akcję badań naukowych
- akcję popularyzacji wiedzy
- produkcję mikrofilmową i gromadzenie filmoteki
- akcję wymiany wydawnictw
- akcję sprzedaży wydawnictw własnych
- gromadzenie księgozbioru dzieł naukowych
- akcję gromadzenia i przechowywania materiałów archiwalnych i muzealnych związanych przede wszystkim z Pomorzem.

V. AKCJA WYDAWNICZA

Akcja wydawnicza Towarzystwa, polegająca na opracowaniu i wydaniu drukiem prac naukowych i popularnonaukowych członków TNT, realizowana jest na podstawie opracowanego przez Redakcję Naczelną i uchwalonego przez Zarząd rocznego planu wydawniczego. Wykonanie ilościowe tego planu za rok 1971 oraz perspektywy na rok 1972 przedstawiliśmy już w rozdziale III p. 4, dotyczącym Redakcji Naczelnej.

Zakres działalności wydawniczej i realizacja planu wydawniczego zależą oczywiście od sytuacji finansowej Towarzystwa oraz od wysokości przyznanych na koszty edytorskie limitów. Potrzeby wydawnicze Towarzystwa ze względu na rozwijającą się stale działalność naukową i badawczą są coraz wyższe. Zbliżająca się 500 rocznica urodzin Mikołaja Kopernika stawia przed TNT dodatkowe zadania w tym zakresie, które nie mogą być zlekceważone mimo znacznego wzrostu kosztów druku. Dzięki ostrożnej gospodarce zasobami finansowymi Towarzystwa, a także dzięki pomocy finansowej Prezydium WRN i zleceniom Działu Wydawnictw PAN, mogliśmy na bieżąco pokrywać koszty naszych wydawnictw, a nawet opłacić zaliczki na honoraria autorskie z planu na rok 1972 w wysokości ponad 113 000 zł. Nakłady finansowe na pozycje wydawnicze w roku 1971 wyniosły 1 300 000,- zł.

Udział poszczególnych Wydziałów w publikacjach prac wydanych drukiem kształtował się w roku 1971 następująco:

Wydział I /wyd. ciągłe/	4 pozycje	60,25	ark. wyd.
/wyd. seryjne/	3 pozycje	37,00	" "
Wydział II	1 pozycja	22,75	" "
Wydział III	7 pozycje	55,00	" "
Wydział IV	2 pozycje	27,75	" "
Wydawnictwa ogólne /Sprawozdania TNT/	1 pozycja	6,00	" "
Prace Popularnonaukowe ..	6 pozycje	31,25	" "
	<u>24 pozycje</u>		<u>240,00</u>	" "

Stan opracowania technicznego naszych wydawnictw dzięki ofiarnej pracy statowego personelu Redakcji Wydawnictw TNT w osobach mgr Amalii Rosińskiej i mgr Bożeny Sołtys oceniany jest wysoko. Dąży się także do stałej poprawy atrakcyjności wizualnej naszych wydawnictw przez nowe rozwiązania graficzne winiet oraz dodawanie estetycznych obwolut, szczególnie dla prac popularnonaukowych,

Warto wspomnieć, że pierwsza pozycja wydawnicza z planu roku 1972 jest równocześnie 750 pozycją wydawniczą od początku istnienia Towarzystwa. 93 pozycje ukazały się jeszcze w czasach zaboru pruskiego, 97 w Polsce międzywojennej, a 560 w Polsce Ludowej. Jest to przekonująca dowód warunków i możliwości, w jakich obecnie pracuje nauka polska w ośrodku toruńskim.

VI. BADANIA NAUKOWE

Plan badań naukowych na rok 1971 przewidywał na ten cel wydatki w sumie 65 600,- zł. Zaplanowane sumy dotyczyły badań:

1. M. Biskupa nad "Aktami Stanów Prus Królewskich", t. 6
2. H. Baranowskiego nad "Bibliografią Kopernikowską"
3. J. Puciaty-Pawłowskiej z dziedziny historii sztuki do "Monografii ziemi chełmińskiej"
 - R. Galona z dziedziny geografii i geologii do "Monografii ziemi chełmińskiej"
4. J. Puciaty-Pawłowskiej z dziedziny historii sztuki do "Monografii ziemi dobrzyńskiej"
5. J. Wojtowicza do "Monografii Torunia"

6. A. Tomczaka do "Monografii TNT"

7. J. Szupryczyńskiego do "Monografii miasta Świecia"

8. Zbigniewa Prusinkiewicza w zakresie gleboznawstwa w rezerwach leśnych ziemi chełmińskiej

Z preliminowanej sumy w roku 1971 wydatkowano 41 295,- zł. Nadal w zespołach naukowych TNT trwają intensywne prace nad przygotowaniem opracowań o charakterze monograficznym, a zwłaszcza nad:

Monografią ziemi chełmińskiej, t. 1 /geograficzno-etnograficzny/ i t. 2 /archeologia, historia, historia sztuki/

Dziejami miasta Torunia /współ z Instytutem Historii UMK/

Monografią Inowrocławia

Monografią Świecia i powiatu świeckiego

Monografią Towarzystwa Naukowego w Toruniu

Księgą Pamiątkową 100-lecia TNT

Monografiami ozołowych działaczy TNT.

VII. AKCJA POPULARYZACJI WIEDZY

Popularyzacja wiedzy przez Towarzystwo Naukowe przebiega w naszym Towarzystwie dwoma torami: przez akcję wydawniczą oraz akcję wykładów i odczytów.

Wydawnictwa TNT uwzględniają szerokie zainteresowania społeczeństwa różnymi gałęziami wiedzy, stąd znaczna liczba wydawnictw popularnonaukowych. W roku 1971 wydawnictwa te nastawione były głównie na zbliżającą się rocznicę 500-lecia urodzin Mikołaja Kopernika. Wydane w tym roku 4 pozycje z serii "Biblioteczka Kopernikańska" popularyzują wiedzę o naszym wielkim astronomie, jego pracy naukowej i społecznej.

Uwzględniając zainteresowanie przyrodą naszego regionu, Towarzystwo wydało także dwie bardzo atrakcyjne książki, opisujące szatę roślinną Kujaw oraz osobliwości i rezerwy florystyczne ziemi chełmińskiej. Obie pozycje posiadają specjalne działy informacyjne dla wycieczek, stanowiąc wzór nowoczesnych przewodników naukowo-turystycznych.

W sumie w roku 1971 Towarzystwo nasze wydało 6 prac popularnonaukowych w łącznym nakładzie 46 000 egzemplarzy.

Innym sposobem popularyzacji wiedzy w roku 1971 były liczne odczyty i wykłady. Tematykę ich narzuciło nam również zapotrzebowanie społeczne. Wielkie zainteresowanie postacią Mikołaja Kopernika spowodowało, że poświęcone mu wykłady stanowiły najważniejszą część naszej akcji popularyzacyjnej. W ciągu roku 1971 z inicjatywy TNT, częściowo przy współpracy Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej oraz Kujawsko-Pomorskiego Towarzystwa Kulturalnego, w 19 miejscowościach województwa bydgoskiego ogłoszono 62 wykłady o tematyce kopernikowskiej.

Niezależnie od tego Towarzystwo naszego organizowało cykle wykładów, mające na celu przekazanie wiedzy o geografii, geologii, etnografii, gospodarce, sztuce i historii wybranych regionów województwa. Takie cykle wykładów, organizowane wspólnie z powiatowymi domami kultury pod nazwą "Studium Wiedzy o Regionie", odbywały się w roku 1971 w Świeciu /13 wykładów/ i Radziejowie Kujawskim /10 wykładów/. Obecnie jest w toku "Studium Wiedzy o Regionie Inowrocławia", w ramach którego do końca roku 1971 odbyło się 5 wykładów.

Warto też wspomnieć, że Towarzystwo nasze współpracowało przy organizowaniu wykładów dla instytucji naukowych, co umożliwiło członkom TNT zapoznanie się z wynikami badań naukowych pracowników innych środowisk, w tym także z zagranicy. Wykłady te wymienione zostały w tych fragmentach naszego sprawozdania, które omawiają pracę poszczególnych Wydziałów i Komisji TNT.

VIII. PRACOWNIA MIKROFILMOWA I FILMOTEKA

Istniejąca od roku 1948 Pracownia Mikrofilmowa TNT wykonuje metodą fotograficzną mikrofilmy, reprodukcje i fotokopie starodruków, materiałów archiwalnych o innych dokumentów dla celów naukowych, na zamówienie różnych placówek naukowych oraz indywidualnych badaczy. W roku 1971 głównymi zlecającymi były instytuty uniwersyteckie w Toruniu, Gdańsku i Poznaniu, instytuty PAN w Toruniu i Warszawie, Wyższa Szkoła Nauczycielska w Kielcach, Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych w Gdańsku, Instytut Badań Literackich w Warszawie, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych w Warszawie, Pracownie Konserwacji Zabytków w Toruniu, Wydział Kultury MRN w Toruniu i w Chełmnie, muzea w Toruniu, Warszawie, Olsztynie, Grudziądzu, Inowrocławiu i Rzeszowie, Książnica Miejska w Toruniu i inne.

W roku sprawozdawczym wykonano w Pracowni:

zdjęć mikrofilmowych /negatywów/ 12 000
przezrocy i pozytywów 8 300
powiększeń /fotokopii/ 10 200

Wpływy gotówkowe z produkcji Pracowni w roku 1971

wyniosły 85 103,-
a równowartość produkcji dla zasobów własnych 9 668,-

r a z e m: 94 771,-

Koszty utrzymania pracowni w roku 1971 wyniosły 103 729,-
Przekraczały one zatem wartość produkcji o zł 8 958,-

Ważną komórką tworzącą się przy Pracowni Mikrofilmowej TNT jest kompletowana od dawna filmoteka, posiadająca już cenne zasoby mikrofilmów i fotokopii, między innymi:

Acta Conventus Prussiae Duoalis 1541-1639 /łącznie 45 562
klatek/
Katastry Fryderycjańskie Prus Królewskich 1772-1773 /7 957
fotokopii/
Katastry Fryderycjańskie Prus Królewskich 1772-1773 /20 000
klatek/
Kopernikiana ze Szwecji /800 fotokopii/
Fotokopie dokumentów Archiwum Krzyżackiego w Getyndze /2000
fotokopii/
Akta klasztoru w Żarnowcu /4000 klatek/
Wilkierze miasta Chełma /670 fotokopii/
Akta poklasztorne benedyktynów toruńskich /2000 klatek/

IX. AKCJA WYMIANY WYDAWNICTW

Wymiana wydawnictw naszego Towarzystwa była w roku 1971 nadal bardzo ożywiona. Wymienialiśmy nasze wydawnictwa z 215 instytucjami zagranicznymi w 27 krajach całego świata oraz z 74 instytucjami i placówkami naukowymi w kraju.

W ramach tej wymiany wysłaliśmy:

do instytucji zagranicznych 1374 egz. naszych wyd.
do instytucji krajowych 616 egz. " "

w zamian za te otrzymaliśmy
 od instytucji zagranicznych 2194 egz. książek
 i czasopism
 od instytucji krajowych 613 egz. "

Oprócz wymiany Towarzystwo nasze otrzymuje w postaci darów
 wydawnictwa ciągłe i zwarte z 5 krajów.

O nabytkach otrzymywanych przez TNT w drodze wymiany informuje członków wykaz przekazywany poszczególnym wydziałom.

X. SPRZEDAŻ WYDAWNICTW WŁASNYCH

Zgodnie z dotychczas stosowaną praktyką Towarzystwo nasze przekazywało część nakładów wydawnictw własnych do sprzedaży przez Składnicę Księgarską bądź też Księgarnię Wzorcową Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN w Warszawie. Pozostałość nakładu każdej pozycji sprzedaje się w siedzibie TNT lub też oddaje w komis. Taką formę sprzedaży objęte są np. wydawnictwa popularnonaukowe /w TO-MI-TO i w PTTK/.

Łączne wpływy ze sprzedaży wydawnictw TNT w roku 1971 wynosiły 331 606,- zł

Stan magazynu wydawnictw własnych na koniec roku sprawozdawczego wynosił 905 447,- zł

Jest to stan wyższy od wykazanego w roku 1970 o 125 114,- zł

Ten wzrost zapasów spowodowany został wydaniem w roku 1971 kilku wysokonakładowych pozycji popularnonaukowych, gromadzonych na uroczystości kopernikowskie.

Zapas wydawnictw własnych znajdujących się w Składnicy Księgarskiej wynosił 770 566,- zł

Zatem ogólny stan wydawnictw własnych TNT w dniu 31 XII 1971 miał wartość 1 676 013,- zł

Jest to suma wyższa od wykazanej przed rokiem o 72 119,- zł

XI. GROMADZENIE KSIĘGOZBIORU

Księgozbiór Towarzystwa Naukowego gromadzony jest od najwcześniejszych lat jego istnienia. W skład tego księgozbioru wchodzi cenne dary wydawców, naukowców i patriotów pomorskich

z lat zaboru pruskiego. W księgozbiorze Towarzystwa znajduje się także, na prawach samodzielnego zespołu, cenna biblioteka wieloletniego prezesa Towarzystwa Stanisława Kujota.

Obecnie księgozbiór Towarzystwa jest w depozycie Książnicy Miejskiej w Toruniu i stale uzupełniany jest nowymi nabytkami, pochodzącymi z wymiany, zakupów i dalszych darowizn. W roku 1971 Towarzystwo przystąpiło do obliczonej na dłuższy czas akcji weryfikacji stanu tych zbiorów oraz komasacji wydawnictw ciągłych. W związku z tym, zgodnie ze sporządzonym przez Książnicę Miejską sprawozdaniem o stanie zbiorów bibliotecznych TNT w dniu 31 XII 1971 r., przedstawiają się one następująco:

druków zwartych	22 293
starodruków	1 528
rękopisów	374
rycin	9
wydawnictw kartograficznych	85
nut	7
wydawnictw ciągłych	19 311
	<hr/>
r a z e m:	43 607

W roku 1971 Towarzystwo nasze wznowiło akcję systematycznego oprawiania cennych pozycji oraz tych wydawnictw ciągłych, z których najczęściej korzystają czytelnicy.

III. ZBIORY ARCHIWALNE I MUZEALNE

Pozostałości dawnych zbiorów muzealnych TNT, gromadzonych od początku jego istnienia, znajdują się obecnie w depozycie Muzeum Okręgowego w Toruniu. Według spisów inwentarzowych / w posiadaniu TNT/ na zbiory te składają się:

- a/ malarstwo, rzeźba, rzemiosło artystyczne, broń, meble i inne zabytkowe przedmioty przekazane do Działu Sztuki w liczbie 190 egz.
- b/ zbiory archeologiczne przekazane do Działu Archeologii w liczbie 462 egz.
- c/ zbiory starej grafiki /miedzioryty, akwaforty, drzeworyty, litografie, stalbryty/ przekazane do Działu Grafiki w liczbie 343 egz.

d/ zbiór monet i medali przekazany do Działu Numizmatyki w liczbie	2246 egz.
Razem:	3241 egz.

Statut TNT w § 4 nakłada na Towarzystwo obowiązek "zbierania i przechowywania wszelkiego rodzaju materiałów naukowych, bibliotecznych, archiwalnych i muzealnych, związanych przede wszystkim z Pomorzem".

Realizacja tego obowiązku, przy zachowaniu zasady przechowywania całości zbiorów w depozycie Muzeum Okręgowego, winna stać się celem aktywnych starań wszystkich członków naszego Towarzystwa.

III

W ciągu całego roku 1971 Zarząd czuwał nad realizacją wstępnych prac związanych z przyszłą adaptacją gmachu TNT przy Wysockiej 16. Zgodnie z obietnicą miejskich władz konserwatorskich, pod których opieką znajduje się od r. 1970 nasz budynek, zleciły one P.P. Pracowni Konserwacji Zabytków w Toruniu przeprowadzenie wstępnej inwentaryzacji całego obiektu na kwotę 100 000 zł. Zlecenie to PKZ przyjęły do realizacji, chociaż prace inwentaryzacyjne zostały rozpoczęte dopiero w IV kwartale 1971 r. W konsekwencji będą one ukończone w I kwartale 1972 r., po czym opracowana będzie szczegółowa dokumentacja. Koszta jej, które według prowizorycznych obliczeń wyniosą przypuszczalnie 250 000 - 300 000 zł, zobowiązały się pokryć miejskie władze konserwatorskie. Na życzenie PKZ specjalna komisja, wyłoniona spośród członków Zarządu naszego Towarzystwa, opracowała w listopadzie 1971 r. ogólną koncepcję przebudowy gmachu, która służyć ma jako wytyczne do przygotowania szczegółowej dokumentacji. Koncepcja ta zakłada przywrócenie na parterze sali publicznej na około 150 osób, wraz z hellem i szatnią, obejmującej także częściowo kondygnację I piętra, która służyć będzie jako miejsce posiedzeń tak TNT, jak i innych instytucji kulturalno-oświatowych naszego miasta. Zakłada ona również skoncentrowanie w gmachu wszystkich agend TNT, a więc obok administracji także Pracowni Mikrofilmowej i Redakcji Wydawnictw. Przewiduje się także ukończenie Ekspozytury Państwowego Wydawnictwa Naukowego. Planuje się również pomieszczenie dla ekspozycji najnowszych wydawnictw otrzymywanych przez

Towarzystwo i gabinet pracy dla jego członków. Według zapewnień PKZ dokumentacja ta winna być opracowana w r. 1972, tak aby w roku 1973 po wyprowadzeniu się Książnicy Miejskiej do nowego gmachu przy ul. Słowackiego, można było od razu przystąpić do przebudowy naszego obiektu. Niestety harmonogram ten może ulec przesunięciu co najmniej o jeden rok, z powodu zbyt powolnego tempa pracy przy gmachu Książnicy Miejskiej mimo ciągłych interwencji Zarządu TNT u kompetentnych władz, także budowlanych.

Zarząd pokonywać musiał w r. 1971 wiele trudności w dziedzinie wydawniczej, dotyczących zabezpieczenia zarówno bazy finansowej, jak i wysokości limitu arkuszowego, o czym była już mowa wyżej. Starania te zostały w znacznej mierze uwieńczone powodzeniem, chociaż nadal sytuacja nie jest stabilna na skutek obowiązywania od r. 1970 wyższego cennika za usługi poligraficzne i papier. Nie znalazło to jeszcze odbicia w zwiększeniu podstawowej dla nas dotacji rocznej władz wojewódzkich, o co prowadzone usilne starania. Uzyskaliśmy natomiast dorywcze subwencje, przeznaczone głównie na wydawnictwa kopernikańskie, co pozwoliło złagodzić napięcie budżetowe i przystąpić w r. 1972 do dalszej pełnej realizacji naszych planów. Takie szlachetne stanowisko Działu Wydawnictw PAN wobec naszych trudności pozwoliło na uzyskanie jeszcze w roku 1971 większej nieco liczby zleceń wydawniczych na rok następny, co ułatwia sytuację, która nadal jednak wymaga stałej troski Zarządu i permanentnych starań. Według zapewnień PAN po roku 1973 zwiększy się ilość papieru udostępniana wydawnictwom oraz poprawią się usługi poligraficzne, co pozwoli na zwiększenie czy ustabilizowanie się planów wydawniczych i ich harmonijną realizację.

Zarząd z niepokojem stwierdził jednak, że niektóre z wydawnictw TNT zyskują krytyczną opinię, wyrażaną w recenzjach ogłaszanych drukiem w czasopiśmie krajowych. Wydaje się, że wszystkie wydziały winny stosować bardziej zastrzeżone wymagania przy kwalifikowaniu prac do druku, zwłaszcza doktorskich, aby uniknąć w przyszłości ostrej krytyki i zarzutów nadmiernej liberalizacji przy ustalaniu planu wydawniczego. Natomiast z zadowoleniem stwierdzić należy dobrą opinię, jaką powszechnie zyskała "Biblioteczka Kopernikańska" w kraju i za granicą.

Dystrybucja naszych wydawnictw uległa pewnemu usprawnieniu, zwłaszcza w zakresie wydawnictw kopernikańskich, z których część jest już zresztą wyczerpana. Zarząd podjął plan rozpoczęcia szerszej akcji reklamowej na gruncie Torunia i pozatoruńskiego. Uzgodniono zorganizowanie w październiku 1972 r. wystawy naszych publikacji w Księgarni Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie, z jednoczesnym przygotowaniem specjalnego katalogu. Akcja reklamowa uzależniona jednak będzie od możliwości finansowych TNT w najbliższej przyszłości.

W dziedzinie wydawnictw wiążących się z jubileuszem TNT sfinalizowany został zestaw autorów i tytułów prac przewidzianych do t. 1 i 2 "Księgi Jubileuszowej". Trwały też prace przygotowawcze nad monografią historii Towarzystwa i kompletowaniem zespołu autorskiego. Najbardziej opóźnione są prace nad monografiami oślowych działaczy TNT. Należy wyrazić nadzieję, iż zainteresowani autorzy przyspieszą podjęcie badań w ciągu roku 1972. Opóźnia się też nieco sfinalizowanie t. 1 zespołowej monografii ziemi chełmińskiej, od czego uzależniony jest też prac nad t. 2. Kontynuowano zwolna, ale skutecznie, prace nad monografiami zespołowymi Inowrocławia i Świecia n. Wisłą i jego powiatu, zwłaszcza zaś nad monografią dziejów Torunia, realizowaną przez zespół utworzony w Instytucie Historii UMK z jej pracowników i placówek PAN. Natomiast czasowo zawieszono zostały prace nad monografią ziemi dobrzyńskiej, aby uniknąć zbyt szerokiego frontu badań.

W administracji zaszła poważna zmiana na stanowisku dyrektora administracyjnego Biura TNT, z którego dnia 1 VII 1971 r. ustąpił wieloletni, ofiarny pracownik mgr Alojzy Kirstein, przechodząc na dobrze zasłużoną emeryturę. Miejsce jego zajął mgr Tadeusz Zakrzewski.

Całość osiągniętych rezultatów była możliwa dzięki zgodnej współpracy podstawowych komórek Towarzystwa, wydziałów, komitetów i komisji, którym należy się za to serdeczne podziękowanie. Również administracja TNT zasługuje na wysokie uznanie i szczerą podziękę. Wyrazy wdzięczności należą się naszym władzom zwierzchnim, z Wydziałem Kultury Prezydium WRN w Bydgoszczy, na czele,

za docenienie wagi i znaczenia naszych przedsięwzięć wydawniczych. Również Działowi Wydawnictw PAN składamy wyrazy podziękowań za życzliwe uwzględnienie naszych dotychczasowych postulatów wydawniczo-finansowych. Wyrazy podziękowania należą się również władzom partyjnym i administracyjnym w Bydgoszczy i Toruniu za okazaną nam życzliwość i poparcie. Na koniec Ekspozyturze Państwowego Wydawnictwa Naukowego w Toruniu podziękować wypada za życzliwą i bezkonfliktową współpracę, która pozwoliła na pomyślne zrealizowanie planów wydawniczych.

Sekretarz Generalny

P r e z e s

/-/Prof. dr Marian Biskup

/-/Prof. dr Konrad Górski

UMK zam. 103 nakł. 450 E-18/108 26 01 72

